

Ds Maaïke Schepers v.d. Poll

Gemeente van Jezus Christus,

Boven deze overdenking staat het woord "onbegrijpelijk".

Onbegrijpelijk, dat Job op het eerste gezicht zo rustig blijft onder de gegeven omstandigheden.

Onbegrijpelijk, dat God het op een akkoordje gooit met Satan.

Onbegrijpelijk, dat Satan genoemd wordt als één van de hemelbewoners.

Het boek Job is min of meer een buitenbeentje in de bijbel. Het heeft een heel ander karakter dan de meeste boeken die in de canon van de bijbel is opgenomen. Het boek Job behoort tot de wijsheidsliteratuur, net als het Spreuken boek en Prediker.

Het boek Job bestaat uit proza en poëzie. De hoofdstukken 1 en 2 zijn proza, evenals het laatste gedeelte van hoofdstuk 42. Deze gedeelten worden ook wel het raamwerk genoemd, het eigenlijke verhaal. De tussenliggende hoofdstukken zijn poëzie. In het proza worden de gebeurtenissen beschreven, in de poëzie het spreken in lange dialogen.

Waar gaat het om in het boek Job? U zult waarschijnlijk zeggen: om het lijden dat Job moet doorstaan. De man die zijn hele bezit kwijt raakt. Toch gaat het niet alleen over het lijden van Job, maar ook vooral over de vraag naar God, over zijn rol. Dit maakt het boek Job zo moeilijk.

Verder is het de vraag over de positie van Satan. En dat is nog niet alles:

de vrouw van Job, slechts éénmaal wordt zij ter sprake gebracht. In hoofdstuk 2.

de drie vrienden en een onbekende figuur Elihu, een jongere. Drie mannen uit andere stammen hebben van het lijden van Job gehoord en komen om hem te troosten. Zij blijken geen echte vrienden te zijn. Ja, uiterlijk wel: ze gaan naast Job zitten, vasten en bidden en zwijgen 7 dagen en 7 nachten lang, maar als ze gaan spreken blijft er van oprechte deelneming niet veel meer over. De kern van hun verhaal is dat het niet aan God kan liggen, dus zal het wel aan Job zelf liggen, dat hem zoveel lijden is aangedaan. In sommige kerken zien mensen natuurramp b.v. nog als straf van God. Helaas!

Daarna komt een jonger iemand, Elihu is zijn naam. Hij maakt het nog een graadje erger voor Job.

Dat Job vaak als een historisch persoon wordt gezien, komt door de aanhef van het verhaal: In het land Us woonde een man die Job heette.

Zo beginnen sprookjes ook: Er was eens een man in een heel ver land.

Zijn naam was Job. Zijn naam wordt niet verder uitgelegd en ook wordt niet genoemd uit welke stam hij komt.

Of Job nu wel of niet bestaat heeft, is niet zo belangrijk, want Job leeft nog altijd. Het lijden van Job zet zich tot in onze tijd voort. Hoeveel mensen lijden er tegenwoordig niet: - vluchtelingen, meer dan 65 miljoen wereldwijd, hebben huis en haard verlaten.

- de mensen in Syrië, die niet weg kunnen of niet weg willen. Maar bestookt worden met bombardementen.

- de opgejaagde stam Rohingya in Myanmar.

- natuurrampen, maar laten we ook niet vergeten het uitbuiten van de aarde. Langzaam komt het besef dat we, zoals we nu leven, niet verder kunnen.

En laten we dichterbij huis blijven: de mensen die lijden aan vreselijke ziekten. Mensen die geestelijk lijden.

Terug naar het verhaal: opgenoemd wordt de grote rijkdom van Job. Er was niemand in het Oosten zo rijk en aanzienlijk en zo wijs en rechtvaardig. Hij heeft het volmaakte aantal van 10 kinderen, waarvan 7 zonen, het getal van de volheid. Dat betekende: Job's toekomst was verzekerd. Deze kinderen vierden feest, elke dag bij een ander.

Feest vieren is bijbels. Eten, drinken en vrolijk zijn, zo lijkt het bij deze kinderen te gaan.

Job gelooft in God. En stelt zichzelf de vraag: misschien hebben mijn kinderen wel gezondigd en erger nog: hebben ze God vervloekt. Vervloeken in de betekenis van "vaarwel zeggen" en "afscheid nemen".

Het typische is dat hij niet met zijn volwassen kinderen in gesprek gaat, maar hen onderwerpt aan het reinigingsritueel. Job treedt op als priester. Elke morgen brengt hij een offer voor elk van zijn kinderen. Hij heeft blijkbaar weinig vertrouwen in het geloof van hen. De gedachte hierachter is dat Job's kinderen nu ze in grote rijkdom leven denken God niet meer nodig te hebben.

Och, lieve mensen, wat wordt ons een spiegel voorgehouden! Anno 2018 leven ook wij in een wereld waarin veel mensen denken God niet nodig te hebben. God is dood of God bestaat niet.

Onbegrijpelijk dat God het op een akkoordje gooit met Satan. Dat Satan God zover krijgt dat God Zelf zegt: Jij hebt Mij ertoe gebracht om Job zonder enige aanleiding te ruïneren, lezen we in Job 2, 3. Daar kunnen wij met ons verstand niet bij, maar het leidt tot veel vragen. Het is toch ondenkbaar dat Satan één van de hemelbewoners is. Hij loopt als het ware in en uit bij God alsof het de gewoonste zaak van de wereld is. Satan valt wel op want de Heer vraagt hem: waar kom je vandaan? Zijn antwoord: Ik heb op aarde rond gezwoven. Hij vertelt niet wat hij op aarde gedaan heeft. Is hij het niet die het kwaad op aarde heeft gebracht. Is hij het niet die mensen van het rechte pad afbrengt.

Op de vraag of hij Job gezien heeft. Ja natuurlijk, Jij beschermt hem en zijn gezin en geeft hem die grote rijkdom dan is het logisch toch dat Job U dient? Makkelijk zat met zo'n rijk leven. Maar moet je eens zien wat hij zal doen als alles hem ontnomen wordt.

Goed, zegt God, alles wat Job heeft, is in jouw macht, maar van hemzelf blijf je af. Aardse rijkdom kan een mens verliezen, maar van Mijn mens blijf je af.

Dat is één lichtpuntje in deze donkere periode.

Hoeveel vragen we hier ook bij hebben, satans macht gaat niet verder dan God hem toestaat. Hè, gelukkig, uiteindelijk heeft God de touwtjes in handen. Bij alle nood gaat niets buiten God om.

Voor satan is de uitdaging: gelooft Job omdat hij er zelf beter van wordt, uit eigenbelang dus, of wil hij koste wat het kost aan God vasthouden? Job komt voor die moeilijke keuze te staan. God of satan.

Het wordt voor hem een kwestie van leven of dood.

Satan mag aan zijn vernietigend werk gaan. Op één dag wordt Job alles ontnomen. Onbegrijpelijk hoe rustig Job blijft onder de aankondiging van moorden, berovingen en natuurgeweld. Je zou toch denken dat hij in alle staten zou zijn en zijn woede naar God zou uitroepen: waarom, Heer, waarom? Pas als hij bericht krijgt dat al zijn kinderen zijn omgekomen reageert Job. Niet met een waaromvraag, maar met het scheuren van zijn kleren, het afscheren van zijn haar en stof op zijn hoofd als teken van rouw. Tot de rouwgebruiken behoorde in die tijd ook klaagzangen. Bij Job uit zich dat in het gezegde: Naakt ben ik uit de schoot van mijn moeder gekomen, naakt zal ik in haar terugkeren. Zo belijdt Job in zijn klaagzang dat hij machteloos en zonder kleding d.w.z. zonder waardigheid, geboren en dat hij zo in de aarde zal terugkeren.

Tenslotte de woorden van Job: "de Eeuwige heeft gegeven, de Eeuwige heeft genomen, de naam van de Eeuwige zij gezegend."

Deze woorden kunnen we maar niet zo nazeggen. Hoe vaak voelen we ons als een lijdende Job vooral als het liefste wat we hebben ontnomen wordt. Ik denk hierbij niet aan allerlei aardse zaken maar aan het sterven van onze man, vrouw, kind, ouders, broer, zus. Wie kan dan nog deze geloofsspreuk van Job nazeggen. Daarom lijkt het mij beter deze spreuk zo te laten staan als teken van Jobs geloof en houvast in God.

Voor veel mensen is de rol van God in dit boek Job moeilijk te aanvaarden. Maken we hier kennis met een achterkant van God? Laat Hij het kwaad in de wereld toe? Ja en nee, de mens is en blijft Zijn oogappel. Satan moest immers van Jobzelf afblijven.

Als God niet in het leven van Job aanwezig was zouden we kunnen redeneren dat Job heel veel pech heeft gehad. Zoals zoveel mensen zoveel pech hebben. Pech als je geboren wordt in een arm land.

Pech als je leeft in een land waar veel oorlog is of waar de corruptie hoogtij viert.

Als God er niet was dan noemen we dat het lot of het noodlot. Maar ... Hij is er wel, ook in het lijden laat Hij zijn mensen niet in de steek. Hij tilt ons weer omhoog. Om opnieuw het leven te leven.

Here God, roep ons uit de doodse dalen, waar wij dwalen, door een vreemde stem bekoord. Dat die vreemde stem Gods stem mag zijn.

Amen.